

İMTİHAN DÜNYASINDA HİKMET VE SEBEP

Eûzubillahimineşşeytânirracim

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*el-Hamdülillahi rabbil âlemîne hamden
kesîran tayyiben mübâraken fîhi alâ külli
hâlin ve fî külli hiyn. Vessalâtü vesselâmü
alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve
sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsanin ecmaîn.
Emmâ ba'dü:*

a. İmtihanın Hikmeti

Çok aziz ve muhterem ve değerli kardeş-
lerim!

Allah hepinizden razı olsun. Allah'ın se-
lamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Alla-
hu Teâlâ hazretleri sevdiklerinizle, yakınları-
nızla beraber sizi iki cihanda bahtiyar eyle-
sin.

Bizi Allahu Teâlâ hazretlerinin bu dün-
yaya imtihan için gönderdiğini Kur'ân-ı Kerîm
bildiriyor.

﴿لِيَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾

*Li-yebülve-küm eyyü-küm ahsenü amelâ.*¹

﴿نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا﴾

Nebtelîhi fe-ce'alnâhü semî'an basîrâ.

gibi âyet-i kerîmelerde, “Bu bir imtihan dünyasıdır.” diye Kur’ân-ı Kerîm bize bildiriyor. Yani biz buraya maksatsız, sebepsiz, hikmetsiz gönderilmiş değiliz. *Sübhâne rabbi-ye'l-aliyyi'l-âle'l-vehhâb.* “Rabbimizi her türlü noksandan tenzih ederiz.” Her işi hikmetlidir, bizi de buraya göndermesinin çeşitli sebepleri ve hikmetleri vardır. Biz buraya geliyoruz da burada kalmıyoruz, kalkıp gidiyoruz. Bir, şu gördüğümüz hayat var, Kur’ân-ı Kerîm buna, *el-hayâtü'd-dünyâ* [diyor.]

Yani [burada] “dünya” demek “yuvarlak yeryüzü” demek değil, “yakın, daha yakın” demek. Yani bizim için *el-hayâtü'd-dünyâ* demek, bizim içinde bulunduğumuz için “bize yakın olan hayat, içinde bulunduğumuz hayat [demek]. Bir de *el-hayâtü'l-âhira* var, [o da], “bundan sonraki hayat, sonraki hayat” [demek]. Bize yakın olan, içinde yaşadığımız şu dünya hayatı, şu hayat; işte buna hayât-ı

¹ 67/Mülk, 2.

dünyâ, dünya hayatı diyoruz yani şu hayatımız; yaşamımız, sağlığımız ve ömrümüz. Bir de bunun arkasından âhiret hayatı var.

Ve bu arada bizim buraya gelişimiz gidişimiz kontrollü ve burada yaptığımız faaliyetler de kayıtlı, kayda geçiyor, melekler tespit ediyorlar. Ve Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriyor; kâfirler önlerine âhirette Allah'ın bu tespiti yazı olarak, kayıt olarak, tespit olarak konulduğu zaman korkacaklar, yani şafak atacak ve diyecekler ki:

﴿مَا لِهَذَا الْكِتَابِ﴾

Mâ li hâze'l-kitâbi. "Bu nasıl bir yazı, nasıl bir defter, nasıl bir kayıt ve nasıl bir tespit ki."

﴿لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا﴾

*Lâ yuğâdiru sağîraten ve lâ kebîraten illâ ahsâhâ.*² "Hiçbir noktayı ihmal etmeden küçük büyük kaçırmadan her şeyi yazmış!"

Ben üniversitede hocalık yaptığım zaman bir süper talebe ile karşılaşmıştım. İmtihanda

² 18/Kehf, 49.

soru sordum, kâğıdını dört beş kâğıt verdi. Harıl harıl, harıl harıl cevapları yazmış, cevapları okurken dersi ben anlattığım zamanı hatırladım. Ağzımdan çıkanı yazmış, ezberlemiş ve ben imtihan ettiğim zaman hop, bana aynen söylüyor.

Tabii Allahu Teâlâ hazretlerinin tespiti- nin ne kadar teferruatlı olduğu ve hiç eksiksiz olduğu şu bizim makinelerden anlaşılır. Sesle- rimiz ve görüntülerimiz bu makinelere, vi- deolara kaydediliyor da zaman zaman, tekrar tekrar kendimiz de karşısına geçip seyredebiliyoruz.

Bu dünyada bir insanı Allahu Teâlâ hazretleri niçin yarattığını şu âyet-i kerîmede şöyle bildiriyor:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

*Ve mâ halaktü'l-cinne ve'l-inse illâ li-ya'büdûne.*³ “Ben insanları ve görünmeyen öteki varlıklar olan [cinleri ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.]”

³ 51/Zâriyât, 56.

Ve Peygamber Efendimiz hem insanlara peygamberdir hem cinlere, görünmeyen o cin taifesi dediğimiz varlıklara da peygamberdir. Onlar geldiler Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in Kur'ân-ı Kerîm'ini, tebliğini dinlediler;

إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا

*Innâ semi'nâ kur'ânen acebâ*⁴ diye taaccüplerini, hayranlıklarını beyan ederek kavimlerine giderek bu bilgileri iletiler. Yani Allahu Teâlâ hazretleri; "O cinleri de biz insanoğlunu da, Âdemoğlunu da başka bir şey için yaratmadım, ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." buyuruyor. Halbuki biz şu dünya hayatında ibadetle meşgul olmuyoruz.

Allah sizlerden razı olsun. Bizi ve sizi yetiştiren babalarınızdan, dedelerimizden da razı olsun ki bize bunları öğretmişler, biz diyâr-ı gurbete geldiğimiz halde camimizi yapmışız. Yaptıranlardan, yapanlardan, katılanlardan, içine girip ibadet edenlerden Allah razı olsun. Namazımızı da bırakatmıyoruz.

⁴ 72/Cin, 1.

Bunlara da bir müslümanın, Müslümanlığın nasıl olduğunu da gösteriyoruz.

Bu güzel ama çokları da ve hatta biz de birçok noktalarda, hayatımızın bir çok yerinde ibadetlerimizde eksikler, kusurlar ile ömrümüzü geçiriyoruz; namazları kaçırıyor, oruçları tutmuyor, hac vazifesini yapmıyor, zekâtını vermiyor. Yani çeşitli ibadet olarak bildiğimiz şeyleri de ihmal edenler var.

b. Rızkın Esrarı

Şimdi burada böyle Faslı, Mağribli, Ceza-yirli kardeşlerimiz var. Onların çok iyi bildiği çok büyük âlim bir zât-ı muhterem var: Atâullah el-İskenderânî hazretleri. Onun bir güzel sözü var, o sözün de diyor ki;

اجْتِهَادُكَ فِيمَا ضَمِنَ لَكَ، وَتَقْصِيرُكَ فِيمَا طَلَبَ
مِنْكَ، دَلِيلٌ عَلَى انْطِمَاسِ الْبَصِيرَةِ مِنْكَ

İctihâdüke fîmâ dumine leke, ve taksîru-ke ammen tulibe minke, delîlün ale'n-tımâsi'l-basîrati anke.

Bu güzel sözün mânası şu:

Allah hepimizi yaratmış; kurdu kuşu, bütün canlı mahlûkatı rızkını veriyor. Rezzâk

ismi hürmetine hepimize rızkımızı veriyor; ama Türkiye'de ama Hollanda'da herkese rızkı gidiyor. Hatta bodrumun dibinde ağ kurmuş olan örümceğe bile rızkını gönderiyor da takılıyor ağına, o da onu yiyor. Denizin altındaki balık rızkını buluyor. Biz de denizin üstünden balığı yakalayıp biz de onu kendimize rızık yapıyoruz.

Yani Allahü Teâlâ hazretleri rızkı kendisi tekeffül etmiş veriyor ve vereceğini de bildirmiş;

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

*Ve fi's-semâi rızkuküm ve mâ tû'adûne.*⁵

“Allahu Teâlâ hazretleri rızkınızı verecek diye garanti var.”

Bizden istediği güzel kulluk yapmak, emir tutmak, söz dinlemek, vazifeleri yapmak, Allah'ın emrettiği işleri yapmak. Şimdi birçok kimse Allah'ın zaten vereceği rızkın peşinde koşuyor, ibadetini ihmal ediyor. Halbuki Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* garantili olarak bildiriyor ki;

⁵ 51/Zâriyât, 22.

“Korkma, rızkın seni bulur. Senin buradan rızkını araman gibi rızkın da öbür taraftan seni arayıp geliyor. Ne yaparsan gelecek.”

Yani rızkın garantili olduğundan, defterine yazılmış, kaderin de mevcut olduğundan o gelecek. Ama şuradan ama buradan gelecek, rızık garantili şimdi o garantili rızkın peşinde koşuyor.

“Zaten garantili, gelecek, nasıl olsa gelecek olan rızkın peşinde koşuyor da asıl kendisinden istenen güzel kulluk vazifesini yapmıyorsa bir insan; garanti edilmiş olan şeyi yapmak için ömrünü harcıyor, istenilen şeyi yapmamakta kusur işliyorsan; o zaman onun basîreti kapalı demektir, gözü kör demektir.” diyor o mübarek zât.

Şimdi Hazreti Ali Efendimizin bir rivayetini şöyle bir anlatayım da, ondan sonra bir de böyle hayatımızdan bir misal anlatacağım.

Hazreti Ali Efendimiz *radıyallahu anhu ve kerramallahu veche*, Peygamber-i Zîşânımız *sallallahu aleyhi ve sellem*'in yeğeni, çok sevdiği Ebû Tâlib amcasının oğlu ama Ebû Tâlib'in geçim sıkıntısı çekmesi dolayısıyla Hazreti Ali'yi istemiş, “Buna ben bakayım.”

demiş, yanında evlat gibi büyütmüş. Öyle bir yeğen. Yeğen ama evlat gibi yeğen, evlat edinilmiş gibi bir yeğen. Ve Hazreti Ali Efendimiz çocuklardan ilk müslüman olan kimse. İlk müslüman olan ve kendiliğinden namaza başlayan bir kimse.

Camiye girmiş ama atı var. Atını orada caminin önünde duran bir insana, “Şunu tutuver, içerde biz namaz kılalım.” demiş. Yanındaki, maiyyetindeki memuru ile beraber namazı kılmışlar, [dışarıya çıkarken] kesesini çıkartmış kesesinden avcuna, diyelim ki beş dirhem bahşiş ayırmış, atı tutan adama verecek.

Bahşiş ayırmış eline, dışarı çıkmış bakmış ki at da yok adam da yok. Yok!

İşte herkes başına toplanmış, ne oldu ne kaldı?

Burada atı bırakmıştık, yok.

Sonra biraz sonra bir bakmışlar at ilerde geziniyor, yanına gitmişler atın dizginleri yok.

Adam dizginleri başından çıkarmış, [almış] kaçmış.

Eh demiş, git çarşıdan bir dizgin al ata, binelim gidelim. Ne yapalım kader böyleymiş. Çalındı, atın dizgini çalındı demiş.

Adam dükkana gitmiş, dükkana gidince demiş ki;

Bana bir dizgin ver.

Demiş ki;

Şimdi birisi bir dizgin sattı. Al, işte senin istediğin gibi bir dizgin burada var.

Bakmış, ooo, bu dizgin bizim.

Vermiş parayı almış, yani beş dirheme almış.

Kaç?

Beş dirheme.

Beş dirheme almıştım.

Aa bu bizim dirhem [dizgin!]

Eh o zaman masrafı yok zaten, kâr etmeden sana vereyim.

Beş dirheme almış dizgini, getirmiş atın başına takmışlar.

“Kaça aldın?” diye sormuş Hazreti Ali Efendimiz.

Beş dirhem aldım.

E o adam, dizgini çalmasaydı, götürüp satmasaydı Hazreti Ali Efendimiz kaç dirhem verecekti ona?

Yine beş dirhem.

Bunu böyle görünce Hazreti Ali Efendimiz etrafına toplanan kalabalığa demiş ki;

“Ey cemaat! Bakın bu hadise de çok büyük ibret var! Gözünüzü açın, çok büyük ibret var! Bakın Allah herkese nasibini alnına yazdığından, kaderine yazdığından bu adama beş dirhemi verdi. Demek ki bugün bunun nasibi beş dirhemmiş. Ama eğer hırsızlık yapmasaydı ben kendisine helal olarak kendisine beş dirhemi verecektim. Dizgini çaldı götürdü sattı yine beş dirhemi aldı, kaderindeki beş dirhemi kazancı sağladı ama helalden sağlayacak yerde haramdan sağladı.

Ben de cebimden beş dirhemi çıkartmıştım zaten, kesemden beş dirhem çıkmıştı bahşiş olarak verecektim. Bahşiş olarak vermedim dizgini dükkandan geri almaya verdim. Benim de kesemden beş dirhem çıkacakmış o da çıktı, o da normal.

E dükkancı da hırsızlama olduğunu anladığı için beş dirheme aldı beş dirheme sattı, onda da bir şey yok.

Bak[ınız], Allahu Teâlâ hazretleri her şey hikmetle yapıyor. Gözünüzü açın, rızkınızı haramdan aramayın! Nasıl olsa verecek Allah. Nasıl olsa verecek ama haramda aramayın!”

O bir hadise öyle olmuş da bizim için olmaz mı?

Bir de bugünden bir hadise anlatayım. Benim bir tanıdığım ihvanımızdan bir kardeşimiz bir yerde müdürlük yaptı. Büyük bir teşkilatta müdürlük, bölge müdürlüğü yaptı. Tayini çıktı başka bir yere. Kendisi anlatıyor kendisinin ağzından dinledim.

Tayini çıktı eşyalarını toplamış, mutfak için çeşitli malzemelerini koymak için sandık lazım. Büyük daire ya, bölge müdürlüğü ya, dairenin marangozunu çağırmış, demiş ki;

“Şu kenardaki tahtalardan bana şu ebat- ta üç-beş tane tahta sandık yap.”

Oraya Amerika'dan, Avrupa'dan o bölgenin makineleri geliyormuş, makinelerin am-

balajını kenara ayırmışlar böyle koymuşlar, yani ambalaj tahtaları.

“Bunlardan bana içine eşya koyacağım gibi sandık yap.” demiş.

Marangoz üç-beş tane sandığı yapmış getirmiş;

“Tamam müdür bey, getirdim, buyurun sandıklarınızı.” demiş.

Müdür bey demiş ki;

“Hesapla, ücretini yaz, makbuzunu kes, ödeyeceğim.”

“Aman efendim! Müdür bey rica ederim. Sana canımız kurban, bizler seni çok seviyoruz. Namazlı niyazlı bir müdürsün, mü'min bir insansın. Bu tahtalar zaten gelen ithal makinelerin ambalaj tahtaları, buna para vermedi daire. E ben de bunu mesai saati dışında sana olan sevgimden kendim tak tuk yaptım. Benim hakkım helal olsun, tahtalar da parayla alınmış değil, para istemez.” demiş.

Bizim arkadaş uyanık, demiş ki;

“Olmaz öyle şey! Takdir et. Çünkü o tahtalar dairenindir. Ambalaj tahtası da olsa sahibi makineleri alan dairedir. Takdir et bunların fiyatını, kendi emeğini de ekle çünkü sen bu dairenin marangozusun, makbuzu kes.” demiş, kestirmiş.

O zamanın parasıyla diyelim ki, ben miktarı unuttum, diyelim ki 75.000 lira mesela. Veya 77.500 lira veya 78.500 lira diyelim bir rakam koyalım ortaya.

Şimdi 78.500 lira diyelim, 78.500 lirayı ödemiş. Dairenin kasasına o parayı kendi maaşından ödemiş bu arkadaş.

Hocam diyor, aradan biraz zaman geçti, dairenin muhasebe müdürü geldi, tak tak tak kapıyı çaldı. “Müdür bey!” demiş, “Sen bizden ayrılıyorsun diye ben senin maaş bordronu inceledim. Biz senin maaşlarında bir vergi hesaplaması yanlışlığı yapmışız. Şu kadar ayda senden şu kadar fazla para almışız. Onları hesapladım, buyur parayı geriye.” demiş.

Ne kadar para vermiş, tahmin edin?

Tam o öbür tarafa verdiği kadar, yani 78.500 lira mesela. Dedik ya, hani bir para

takdir edelim. Kûsurâtı ile tam o para kadar para gelmiş geriye.

Şimdi arkadaş diyor ki;

“Bak, demek ki benim kesemden hiç para çıkmayacaktı. Çünkü bir çıktı o taraftan, bir geldi bu taraftan girdi. Benim kesemden hiç para çıkmayacaktı ama ben o daireye o parayı ödemeseydim belki o müdür de o benim maaşımdaki eksikliği bulmayacaktı. Ben onu ödedim helal iş yaptım, bu taraftan da helal param geldi.” diyor.

Yani bunlar nedir?

Bunlara esrâr-ı ilâhiye derler. İlahî sırlar bunlar, kaderin cilveleri, sırları. Bunları çok kurnaz insanlar, dedektif gibi, polis hafiyesi gibi insanlar bu işleri anlar. Dikkat eden insanlar, Hazreti Ali Efendimizin söylediği gibi insanlar anlar.

Belki sizin hayatınızda da böyle şeyler vardır.

Yani bunlar neyi gösteriyor?

Allah'ın her şeyi böyle rızkı takdir ettiğini, insanın ne yiyip içeceğinin belli olduğunu

gösteriyor. Adam buradan çalar çırpar, öbür taraftan arabası arıza yapar, arabası çalınır.

Neden?

Sen haram parayla aldın onun için araba gitti. Buradan geldi oradan gitti, hem de sen bir de günah işlediğinle kaldın. Bu böyle olur, “Haydan gelen huya gider.” demişler eskiler.

Bizim eskilerden bir tanesi kitabına yazmış, eski üslup ile söylüyor, anlatıyor diyor ki;

Bir çoban var idi sütüne su katar idi. Sel geldi koyunları aldı götürdü. Yani sütü satarken su koyup satarmış çok olsun diye. E haram para girdi kesesine, kasasına, ondan sonra da sel gelmiş koyunları gitmiş.

Neden?

Haram kazandı, haramdan dolayı bu kadar zâyat olacak demektir. Haram para zaten insan cebine girdi mi öbür taraftaki helal paralardan da götürür. Sadece kendisi gitmez helal paralardan da götürür.

Şimdi bunları bu kadarla bırakalım, kaderin rızık tarafından cilvesini, esrâr-ı ilâhiyesini bu kadarla bırakalım.

Yani hepimiz biliyoruz ki Allah Rez-zâk'tır. Âmennâ ve saddaknâ. Rızkı o veriyor, rızkımızı verdiğini kesin olarak biliyoruz. Halbuki biz bunun peşinde koşuyoruz.

Almanya'ya gideceğim.

Gelmesen, Almanya'ya gelmesen Allah onu Türkiye'de de verir.

Bilmem şunu satacağım bunu satacağım...

Bakkal diyor ki, duvara asmış;

er-Rızku alellah.

Tamam. Âmennâ ve saddaknâ. Bakkal efendi seninle hemfikiriz, *er-rızku alellah*. Tamam, hadîs-i şerîf, "Rızkı Allah verir." demek. *er-Rızku alellah* demek, "Rızkı Allah verir." demek.

Ondan sonra da camiye de geliyor, bizim mahallenin camiine geliyor. Yani masal değil, hikâye değil olmuş şeyleri söylüyorum. Camiye geliyor biz de camiye geldiği için seviyoruz adamı.

"Yahu falanca efendi! Sen camiye geliyorsun, iyi bir insansın, tanıyoruz da seni. Gel

şu bakkal dükkanında içki satma. Hem de oraya “*er-rızku alellah*,” “Rızkını Allah verir.” diye yazmışsın. Mü’minsin, camiye de geliyorsun, gel şu haram olan içkiyi satma. Allah yasaklamış; içkiyi satmak da yasak, taşımak da yasak, kamyondan indirip dükkâna koymak da yasak, sunmak da yasak, sundurmak da yasak, sıkmak da yasak, hepsi yasak. Hepsi yasaklanmış.” [diyorsun.]

Diyor ki;

“O olmazsa müşterim kaçıyor, param azalıyor.”

O zaman o levhaya indir oradan. Sen o levhaya inanmıyorsun. Rızık Allah'tansa müşteri filan kaçmaz. İndir onu aşağıya o zaman!

Neyse...

c. Asıl Vazifemiz Güzel Kulluk Yapmak

Muhterem kardeşlerim!

Güzel kulluk, asıl vazifemiz olan, şu dünyada asıl kulluk yapmak vazifemizdi, o vazife ile gönderilmişiz, imtihan dünyasındayız. Şimdi biz kulluğa bakmıyoruz da vaktimizi rızık kazanmaya ayırıyoruz.

Kaçtan kaç?

Sabahtan akşama, geceden gündüze, gençlikten ihtiyarlığa, yaz kış, aziz ömrümüzü [garanti olan rızık peşinde harcıyoruz].

Ömr-i giranmâye der in sarf şûd

Tâ çihorem sayf çipûsem şitâ.

Şeyh Sâdî Şîrâzî farsça böyle söylüyor; “Şu aziz ömrümüz yazın ne giyeceğim kışın ne giyeceğim diye geçti.” diyor.

Şimdi asıl işi yapmıyoruz, halbuki asıl vazifemiz kulluk.

Yağmur yağmıyormuş Bağdat taraflarında, halk yağmur duasına çıkmış. Yağmur duasına çıkmış ama yolda İbrahim b. Edhem *kaddesallahu sırrahu'l-azîz* hazretlerini görmüşler. İbrahim b. Ethem hazretlerine demişler ki;

“Gel mübarek! Sen de bizim yağmur duasına katıl. Sularımız akıyor, yağmur yok, kuyular kurudu, ekinler sarardı. Etme eyleme gel!”

O demiş ki;

أقيموا عبوديتكم, فإنه أعلم بربوبيّة

Ekîmû ubûdiyeteküm fe-innehû a'lemü bi-rubûbiyyetihî.

Çok hoşuma giden bir söz. Yani kısaca, durmuş onlara bir laf söylemiş ama yani tam oturtmuş.

Ne demek?

Ekîmû ubûdiyeteküm. “Siz kulluğunuzu güzel yapın. Doğrultun kulluğunuzu.”

Ekîmu's-salâh diyoruz ya, “Namazı doğru kılın.” diyoruz. Namazın doğru kılınması saf- ların muntazamlığı, gedik olmaması ile de tamam oluyor namaz, yani o olmazsa eksik oluyor.

Ekîmû ubûdiyeteküm. “Kulluğunuzu siz doğru yapın bakalım. Siz iyi kul olun.” *Fe-innehû.* *Fe-innellahe teâlâ* demek yani, “Çünkü Allah.” *A'lemü bi-rubûbiyyetihî.* “O rablığını çok iyi bilir.”

Onun rablığına karışmayın, O rablığını bilir; yağmur mu gönderecek, bereket mi gönderecek, hepsini bilir.

“Siz kulluğunuzu iyi yapın, kulluğunuzu doğrultun O rablığını bilir. Rubûbiyyetini bi-

lır, rablığını bilir siz kulluğunuzu güzel yapın.” diyor.

Çok güzel bir sözdür. Âriflerin sözü güzeldir.

Birisi gelmiş İbrahim b. Ethem hazretlerine, o padişahlığı bırakıp da Allah'ın rızası yoluna, takvâ yoluna giren o zât-ı muhtereme demiş ki;

“Bize nasihat et. Nasihat et bana.” demiş, o da;

“*sıkm bi-hâzihi'l-visâl.*” “Size şunları vasiyet ediyorum.” demiş. Bir, diyor ki;

İze'ř-teğale'n-nâsu bi-tezyîni'z-zâhiri fe'ř-teğil ente bi-tezyîni'l-bâtını.

İnsanlar dışını süslemekte meşgul olurlar, sen onların o havasına kapılma. Sen de o sele, o havaya, o modaya kapılıp şey yapma.

“İnsanlar dışını süslemek ile meşgulken sen kendi içini süslemeye bak.”

Evet, insanlar güzel elbise giymeyi sever, tıraş olmayı sever, süslenmeyi sever vesaire. Kadınlar takar takıştırır, boyalar sürerler, vesaire vesaire vesaire... Yani güzelleşmek

için insanların masrafları, zahmetleri, banyodaki malzemeler, şampuanlar, kokular, *after shave*'ler, tıraştan önceki tıraştan sonraki malzemeler, sinekkaydı tıraşlar filan hep dışı süslemek için.

Diyor ki;

“İnsanlar böyle yapar, sen bu akıma kapılma, sen içini düzelt.”

Neden?

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَجْسَامِكُمْ

Innallahe lâ yenzuru ilâ suveriküm ve ecsâmiküm. “Çünkü Allah sizin dışınıza bakmaz ki.”

Yaratan O kendisi zaten. Nasıl yaratmışsa yaratmış; kısa boylu, uzun boylu, selvi boylu, vesaire vesaire...

“O sizin gönlünüze bakar, siz gönlünüzü süsleyin, içinizi süsleyin.”

Tabii için süslenmesi, *tezyînü'l-bâtın*, için süslenmesi nedir?

O ayrı bir iştir. Ona işte tasavvuf karışıyor. İçin güzelleştirilmesi, Allah'ın seveceği

bir gönüle sahip olmak ilm-i tasavvufun sahası olmuş oluyor. O ayrı bir mesele.

d. İlim Öğreneceğiz

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Hakîm'inde ve Şeriat-ı Garrâ'sında, Peygamber-i Zîşân'ımız hadîs-i şerîflerinde bize ilmin, ilim öğrenmenin çok sevap olduğunu bildiriyor. İlim yoluna giren insanın cennet yoluna girdiğini bildiriyor. İlim ve âlim de talebe de cennettir buyuruyor. İlim, âlim öğretmen, öğrenen talebe, dinleyen hepsi hayır içindedir. Bunların dışındaki insanlarda hayır yoktur diye bildiriyor. En yüksek mertebeyi âlimlere verdiğini bildiriyor. İlim öğrenmek için insanın yolculuk yapması, bir yerden bir yere gitmesi, sabah akşam oraya buraya gitmesi Allah yolunda cihat etmekten de üstündür diye bildiriyor.

İlim öğreneceğiz, Allah'ın dinini öğreneceğiz, bilgi sahibi olacağız, Kur'ân-ı Kerîm'i bileceğiz. Kulluğun nasıl olduğunun malûmatı bu kitabın içerisinde, Peygamber Efendimizin hadîs-i şerîflerinin içinde.

Şimdi beni gençler evlerinde misafir ediyorlar. Sabah namazını kıldık, öğrendim ki her sabah namazdan sonra üç hadîs-i şerîfi okuyorlarmış, müzakeresini yapıyorlarmış. Çok hoşuma gitti.

Allah razı olsun.

Onlara sezdirmedim ama gözlerim yaşardı, hoşuma gitti.

Neden?

İlim öğrenmek güzel. Fakat ilim öğrenmek yetmiyor muhterem kardeşlerim, bilgi yetmiyor. Bilgi bir vâsıtaadır, mutlaka elde edilmesi lazım ama bilgi ancak tatbik edildiği zaman kıymet kazanıyor.

Hadîs-i şerîfte geçmiş ki, “İnsanların hepsi helak olacak, mahvolacaklar, âhirette pişman olacaklar ancak bilenler, âlimler müstesna. İnsanlar helak olacak âlimler müstesna, âlimler de helak olacak ilmi ile amel edenler müstesna.”

Bilmek yetmiyor bildiğini uygulamak gerekiyor. Onun için İmam Şafiî efendimizin takvimin arkasında bir güzel sözünü okudum.

Tabii mübarek, Allah şefaathine erdirsin, Allah'ın çok büyük kulları onlar. Diyor ki;

“İlim bilgi yığını demek değildir. Öğrendiğin o bilgilerle hareketlerini tanzim etmen, onları işlemendir. Yoksa ötekisine ilim demezler.”

el-İlmü bilâ amelün vebâlün. “İlim sadece bilmekten ibaret kalırsa insanın aleyhine delil olur, aleyhine vesika olur.” “Bak biliyordun da niye yapmadın?” diye âhirette Allah hesabını sorar. Bildiğini uygulayacak insan, Allah'ın yolunda şey yapacak.

Onun için namazda okuduğumuz âyet-i kerîmelerden Allahu Teâlâ hazretleri Allah yolunda gayret göstermenin, emek sarf etmenin, ter dökmenin ne kadar mühim olduğunu beyan ediyor. Eşit olmaz, oturan müslümanla gayret sarf eder müslüman eşit olmaz. Allah ona çok büyük ecirler vererek onu daha üstün kılmıştır diye bildiriyor.

Biliyorsunuz Yasin sûresinin içinde [bir âyet-i kerîme var,] her sabah okuduk siz de duyarsınız. Cuma günleri okursunuz, ruhları şâd olsun mevtâmıza diye okumak lazım.

﴿فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ

تَعْمَلُونَ﴾

*Fe'l-yevme lâ tuzlemü nefsün şey'en ve lâ tüzzevne illâ mâ küntüm ta'melûn.*⁶

Fe'l-yevme. “İşte bugün de.” *Lâ tuzlemü nefsün şey'en.* “Hiç kimseye haksız muamele yapılmayacak. Haksızlık, adaletsizlik olmayacak.” *Ve lâ tüzzevne.* “Ey müslümanlar, ey insanlar!” *Illâ mâ küntüm ta'melûn.* “İşlediklerinizin karşılığını göreceksiniz, işlediğinizden başka bir şeyle karşılık görmeyeceksiniz.”

Ne işlemişseniz onun karşılığını göreceksiniz; yani hayır işlemişsen hayrın karşılığını göreceksin, şer işlemişsen şerrin karşılığını göreceksin.

Ve lâ tüzzevne. “Mükâfatlandırılmayacaksınız veya cezalandırılmayacaksınız.” *Illâ mâ küntüm ta'melûn.* “Dünyada iken işlemiş olduğunuz şeylerle ancak mükâfatlandırılacaksınız ya da cezalandırılacaksınız.”

⁶ 36/Yâsin, 54.

İyi iş işlemişsen mükâfatın eksilmesi, verilmemesi yok. Kötü bir iş işlemişse insan dünyada onun da orada ceza çekmemesi yok.

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾

*Fe-men ya'mel miskâle zerratin hayran yerahû fe-men ya'mel miskâle zerratin şerran yerahû.*⁷ “Zerre ağırlığı kadar hayır işleyen onun karşılığını görecektir, zerre ağırlığı kadar şer işleyen onun cezasını çekecektir.”

Arapça'da “zerre” ne demek?

Güneş havaya vurduğu zaman güneşin ışığında uçuşan tozlara “zerre” derler.

“Miskal” ne demek Arapça'da?

“Ağırlık” demek.

“Miskâle zerre” ne demek.

“Zerre ağırlığı kadar” demek.

Ya o uçuşan tozun bir ağırlığı da mı olurmuş?

Ne kadar az olur.

⁷ 99/Zilzâl, 7-8.

Ne ile ölçeceksin o tozun ağırlığını?

“Zerre ağırlığı kadar hayır işleyen hayrın mükâfatını görecektir, zerre ağırlığı kadar şer işleyen onun cezasını çekecek.” *İzâ zülzile* sûresinin hepimizin okuduğumuz, bildiğimiz âyetleri bunu bildiriyor. Demek ki amel lazımdır.

Bilmek lazım, bir.

Tamam, öğrenelim hocam, bilelim.

Bildiğini uygulamak lazım iki.

Adam biliyor da tutmuyorsa o zaman vebal.

Neden?

İki kat vebal. Bilip de tutmamanın cezası daha çok.

“Bildiğini yapanlar da helak olacaklar.” diyor Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*.

“İlmiyle âmil olanlar da helak olacaklar.” *İlle’l-muhlesûn. İlle’l-muhlisûn* da okunabilir. “İhlaslı olanlar müstesna.”

Yani ne lazım?

Bilgi lazım, cahillikle bu iş olmaz. Cennetin yolu cahillikle bulunmaz. Cahil olduğu zaman insan Amsterdam'da adres bile bulamaz, cennetin yolunu hiç bulamaz cahil insan. Cennetin yolunu bulmak için insanın ba-yağı âlim olmak lazım bir. İkincisi, bildiğini yapması lazım.

Lafı bol karnı geniş soyları taklit etme;

Özü doğru sözü doğru adam ol ırkına çek.

diyor Mehmet Akif rahmetli.

Lafı bol karnı geniş yani gamsız, kasâvet-siz, aldırmayan, geveze, palavracı ama iş yok. Öyle şey yok. Hem bilecek hem bildiğini uygulayacak.

Yetmiyor, bilgi de yetmiyor, ne olacak?

İhlas olacak.

İhlas olmazsa Allahu Teâlâ yine kabul etmiyor. Ameli Allahu Teâlâ hazretleri ihlas olmadığı zaman kabul etmiyor.

İhlasla yapılmayan ameli kabul etmez Allahu Teâlâ hazretleri.

Niye?

Kur'ân-ı Kerîm'de, Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîflerinde bildiriyor.

Onun için Hasan Basrî *rahmetullahi aleyh* hazretleri bu hakikatleri şöyle sıralamış, diyor ki:

Lâ yenfa'u'l-ilmü illâ bi'l-ameli. “İlim fayda vermez insana ancak amel edilirse, icraat yapılırsa; kuru laf fayda vermez icraatla olursa fayda verir.” *Ve lâ yenfa'u'l-ilmü ve'l-amelü illâ bi'n-niyyeti.* “Niyeti halis olursa ilmi ve ameli Allah kabul eder, niyeti kötü olursa kabul etmez.”

Onun için bizim her şeyimiz de niyet vardır. Büyüklerimiz kitapları yazmışlar biz de ona göre yapıyoruz.

“Niyet ettim öğle namazının sünnetini kılmaya, farzını kılmaya...”

Niye bunu böyle söylüyoruz?

Her şeyde niyet edilir de ondan. Abdest alırken niyet, oruç tutarken; *neveytü en esûme lillahi teâlâ niyyete ramazan* [diyoruz,] iftar ederken [niyet], her işimizde niyet ediyoruz. Hacca giderken, umre yaparken niyet ediyoruz.

Niyet olacak. Niyet iyi olacak, ihlaslı olacak ki Allah ibadeti kabul etsin, yoksa kabul etmez.

Sonra?

Ve lâ yenfa'u'l-ilmü ve'l-amelü ve'n-niyyetü. “Bunların üçü de fayda etmez.” *İllâ bi's-sünneti.* “Ancak Peygamber efendimizin yoluna uygun olacak, Peygamber-i Zîşân'ımızın tarif ettiği şekilde olacak, sünnete uygun olacak.” diyor Hasan Basrî Efendimiz, büyük üstat, tâbiîn'in en âlimlerinden.

Bir insan kendi kafasından “herhalde bu sevaplıdır” diye din de hüküm çıkartamaz, kendi bildiğine iş yapamaz, “Bu böyle olacak, tamam böyle yapıyoruz. Ben böyle yapıyorum.” diyemez.

Ben dinlemedim ama anlatıyorlar, televizyonda bizim örtülü bir kardeşimiz ile açık saçık [kimseler] konuşma yapıyorlarmış. Kadının birisi açmış telefonu, [konuşmaya] karışmış orada. Yani bizim kapalı kardeşimizi beğenmiyor da, “Ben on senedir namaz da kılıyorum hem de başımı da örtmüyorum.” demiş.

E Allah kabul etmez. Telefonda açmış bir de, “Başımı örtmüyorum.” diye öbür tarafı, örtünmek lazım diyen insanı kötülüyor.

Sen kimsin?

Senin öyle yapman [doğru mu?]

Kanun mu koyuyorsun ortaya kaide mi koyuyorsun?

Peygamber Efendimiz “Örtünün!” buyurmuş.

Sen nasıl örtünmeden kılıyorsun? Ne hakla?

Ne yapman lazım?

Peygamber Efendimizin sünnetine uygun yaşaman lazım.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* sahabesi ile kızı Fâtımatü’z-Zehrâ’nın evine giderken, -Fâtımatü’z-Zehrâ validemiz, cennetlik olduğu belli olan Peygamber Efendimizin mübarek kızı, Hazreti Fâtıma.- sesleniyor diyor ki:

“Yâ Fâtıma! Yanımda misafirler var, perdenin arkasına geç.”

Zaten örtülü, Fâtıma anamız zaten örtülü. E gelen zaten babası. Babası olmasa bile zaten Peygamber Efendimiz, Allah'ın elçisi, Resûlullah. Yanındaki de Allah'ın elçisinin mübarek sahabesi.

Şimdi bazıları ukalâlık ediyor bize, “Örtün.” diyoruz, “Benim kalbim temiz.” diyor.

Sana kalbinin temizliğini kirliliğini soran var mı?

Allah, “Örtün.” demiş.

Sonra senin kalbinin temizliğini nereden bileceğiz biz?

Yani sen, “Kalbim temiz.” diyorsun, ne kadar temiz, ne ile temiz?

İçinde kötü duygu varsa, kötü niyet varsa, kötü ahlâk varsa, kalbin temiz değil pis. Ona kızılıyorsan, buna sövüyorsan, ötekisini aldatılıyorsan, yalan söylüyorsan, yamuk iş yapıyorsan kalbin temiz de değil.

“Kalbim temiz, sen benim kalbime bak.” diyor.

Kalbe bakmak olmaz, Allah, “Örtün.” demiş.

Eyüp Sultan Camii'ne gittik. Bu bizim Libya'dan bir profesör geldi. Yani dekan, üniversitenin bir bölümünün başkanı geldi. Hocamız da, “Şu mübareği İstanbul'da gezdir.” diye beni vazifelendirdi.

Nereye götüreyim?

Libyalı âlim, üstad, profesör gelmiş, nereye götüreyim?

Dedim ki;

“Efendim, burada bir sahabî var. Peygamber Efendimizin ashabından mübarek bir zât var. Onun kabrine gidelim ziyarete.” dedim.

Tanıyorum dedi, biliyorum dedi ve geniş bilgi verdi. Zaten biliyormuş, âlim adam, Ebû Eyyüb el-Ensârî hazretlerini zaten biliyormuş.

Şimdi biz oraya gittik, avluda bir kız yani 15-16 yaşlarında bir kız, e oraya uygun bir kıyafetle gelmemiş; etekleri dizinden bir karış yukarıda, kolları kısa, boynu açık, saç örtüsüz. Yanımda da teknik üniversitede hoca olan birisi var. Ama memleketi Siirt tarafı filan olduğu için anadili Arapça. O da bana yardımcı oluyor, dindar da bir kardeşimiz,

hacı bir kardeşimiz ama Teknik Üniversite’de matematik şeyi, [hocası,] kitap filan yazmış bir kimse.

Şimdi o dayanamadı, prensip sahibi bir müslüman. Gitti o kızın yanına;

“Evladım, kızım, kardeşim! Burası caminin avlusu.” dedi.

Küçük bebek oraya koşturuyor onun arkasından koşuyor, yere düşüyor onu kaldırıyor, vesaire filan.

“Böyle olmaz ki! Açık saçık giyinmişsin. Her tarafın görünüyor, örtünmen lazım kardeşim. Hem burası sıradan bir cami de değil. Camilerin hepsi mübarektir ama burası Peygamber-i Zîşân’ımızın mihamdârı olan Ebû Eyyûb el-Ensârî hazretlerinin makâmı. Burası sahabe makamı. Böyle mübarek bir yerde böyle açık saçık olunmaz.” dedi.

Bildiğimizi Uygulayacağız

Kız döndü, saç açık, baş açık, omuz açık, boyun açık, bacak kol açık; “Benim kalbim temiz.” diyor.

Fesübhanallah!

e. Bildiğimizi Uygulayacağız

Ya senin kalbinin temizliği kirliliği lazım değil, Allah, “Örtün.” demiş örtüneceksin o kadar.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Yani insan bilecek, bildiğini yapacak yetmiyor, niyeti güzel olacak yetmiyor, niyeti de sünnete uygun olacak, o zaman yetiyor, o zaman tamam oluyor.

Sırayı anladık mı?

Sıra bu! Allah'ın yolunu bileceksiniz, bileceğiz. Çoluk çocuğumuz da bilecek hanımımız da bilecek. Her müslümanın bilmesi farz olan bilgileri bütün müslümanlar bilecek, bilmezse Allah sorar. Bilmezse Allah onun hesabını sorar, kat kat cezalandırır. Bilecek öğrenecek!

Hollanda dilini öğreniyoruz, İngilizce öğreniyoruz, çocuklarımızı computer kursuna gönderiyoruz, filanca bilgileri veriyoruz. Ay-larca yıllarca dünya için, kazanç için, Allah'ın garantilediği rızık için çalışıyor, çocuğumuza

25 sene tahsil yaptırıyoruz, kendimiz de 50 sene çalışıyoruz.

Yani bu kadar zaman içinde Allah'ın 32 farzını, 54 farzını, emirlerini yasaklarını öğrenecek vakti olmadı mı bir insanın?

Kim inanır buna, kimi kandırabilirsin?

Öğreneceğiz!

Allah'ın emirlerini öğreneceğiz bir. İkincisi öğrendiklerimizi tatbik edeceğiz. Allah bizi bu dünyaya imtihan için gönderdiğinden tatbik edeceğiz. Üçüncüsü kalbimiz temiz olacak. Kalbimiz temiz olacak, niyetimiz halis olacak, içimiz güzel olacak. İnsanın dış güzelliği mühim değil. Avrupalılar bizden daha güzel; şehirleri de güzel, kıyafetleri de güzel, evleri de daha lüks, arabaları da daha lüks, her şeyi bizden daha güzel!

Haydi bakalım, ne farkımız var bizim?

Gayrimüslimlerden ne farkımız var bizim?

Bizim gayrimüslimlerden farkımız, fakara da olsak yoksul da olsak kulübede de otursak imanımız, kalbimiz, kalbimizin temizliği... O temiz olacak!

İsveç'te üç dört gün aile eğitimi semineri yaptık. İsveçli bir müslüman çocuk çıktı bizim eğitim seminerimizde konferans verdi, çok hoşuma gitti. İsveçli, çocuk İsveçli, müslüman olmuş. Diyor ki;

“Böyle sıradan Müslümanlıkla İsveç'te çalışma yaparsak bir şeyi elde edilmez. Takvâ ehli müslüman olacağız. Takvâ ehli olmamız lazım. Takvâ ehli olacağız bir, çok çetin güçlüklerle rağmen çalışacağız iki.” diyor.

Biliyor.

Takvâ ne demek?

“Takvâ ne demek” [bilmemiz lazım,] Allah emrediyor, bak hem de ne kadar tehditli âyet-i kerîme;

Bismillâhirrahmânirrahîm.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا

تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

Yâ eyyühellezîne âmenû. “Ey iman edenler!”

Hitap kime?

Hepimize. Biz iman ettik yâ Rabbi! Biz müminleriz. Lebbeyk Ya Rabbî.

Yâ eyyühellezîne âmenû. “Ey iman edenler!” diyor.

“Buyur yâ Rabbi! Hitabın bize, anladık, dinliyoruz!” ne demek, arkasından ne geliyor?

Yâ eyyühellezîne âmenü't-tekullahe hakka tükâtihi. “Allah'tan nasıl korkmak gerekiyorsa, nasıl sakınmak, çekinmek, korunmak gerekiyorsa öyle sakının, çekinin, korunun. Takvâ ehli olun.” *Ve lâ temûtünne illâ ve entüm müslimûne.* “Tam müslüman olarak, tam kendinizi Allah'a teslim etmiş bir kul olarak Allah'a varın.”

Allahu Teâlâ hazretleri; “Tam müslüman bir kul olarak ölü, başka türlü ölmeyin, sonra karışmam hâ!” diye tehdit ediyor.

O halde ne lazım muhterem kardeşlerim?

İlim lazım, amel lazım, sünneti bilmek lazım, o da ilme giriyor, niyetin halis olması lazım, ihlas lazım, takvâ lazım.

İhlas lazım, takvâ lazım!

Bu ihlas ve takvâ ve İbrahim b. Ethem hazretlerinin tavsiye ettiği gibi; dışı değil içi süslemek.

Âriflerden, mutasavvıflardan bir tanesi diyor ki;

“Bir şişenin içinde içki olsa, o şişenin ağzını güzelce kapatsan, bunu götürsen denizin kenarına, gölün kenarına on yıl dışını yıkasan yine pistir. Çünkü içinde içki vardır, murdardır.”

Kim söylüyor bu sözü bilin bakalım?

Şaşırop kalacaksınız! Kim söylüyor bilseniz şaşırop kalacaksınız. “İçinde içki olan bir şişenin dışını on yıl yıkasan şişe temiz olmaz. Çünkü içinde içki vardır, murdardır.” diyor. Yani “murdardır” demek, “pistir” demek.

Kim söylüyor?

Hacı Bektâş-i Velî söylüyor!

Yaa! Hacı Bektâş-i Velî söylüyor. Hacı Bektâş-i Velî'yi kutlayacağız diyen insanlar da Hacı Bektâş-i Velî'nin anma gününde kovalarla kırmızı şarap beyaz şarap dağıtıyorlar.

Biz memlekette hayvanları sulamak için kova koyardık önlerine. Kovayla dağıtıyor [şarabı].

Hacı Bektaşî Veli ne diyor?

“İçinde içki oldu mu pis olur.” diyor.

Bunu niye temsilen söylüyor?

“Bir insanın içinde kötü huylar oldu mu, dışını abdest alıp da yıkasa içi temiz olmayınca o kul temiz kul olmaz. İçindeki kin gidecek, haset gidecek, kötü huyların hepsi gidecek.” diyor.

Kendiliğinden mi söylemiş Hacı Bektâşî Veli bu sözü?

Hayır. O Horasan'da terbiye gördü, bizim Nakşibendî dergâhından terbiye gördü. O Abdülhâlik-ı Gücdevânî Efendimize bağlı. Nakşîlerin bir şubesi o tarafa ayrıldı, o geldi burada anlattı ama ondan sonra gelenler onun yolunda gitmediler.

“İnsanın içinde ahlak güzel olmayınca, içi temiz olmayınca dışı temiz olmaz.”

f. Nefsi Islah Olursa İnsan Felah Olur

Nereden çıktı bu hüküm?

Muhterem kardeşlerim!

Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا﴾

Kad efleha men zekkâhâ ve kad hâbe men dessâhâ. “İnsanın içinde bir nefsi var, bu nefsi ıslah olursa insan felah bulur. Bu nefis ıslah olmazsa insan kötü insan olarak kalır. Mahvolur, hâib ve hâsir, pişman ve perişan olur.”

Nefsin ıslahı lazım. Nefs-i emmâre denilen o şeyin terbiye edilmesi lazım. Nefs-i emmâre terbiye olursa iyi bir nefis haline gelir, nefis-i mutmainne olur.

﴿يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّاتِي﴾

Yâ eyyetühennefsü'l-mutmainnetü ırci'î ilâ rabbike râdiyeten merdiyyeten fe'dhulî fî ibâdî ve'dhulî cennetî diyor Allahu Teâlâ hazretleri.

“Ey mutmainne nefis! Rabbine, o senden razı sen ondan razı bir durumda, güzel bir

durumda gel bakalım. Gel benim has kulları-
mın arasına gir. Gel benim cennetime buyur
ey kulum, ey nefis!" diyor.

Mutmainne oldu mu demek ki Allah böyle
davet edecek o insanı; *Yâ eyyetühennefsü'l-
mutmainnetü* diyecek. *Ircı'î ilâ rabbike râdı-
yeten merdıyyeten.* Yani nefis Allah'tan
memnun ve razı Allah da ondan razı. Oh ne
kadar güzel! Allah onu seviyor O Allah'ı sevi-
yor.

"Gel has kullarımla arasına katıl, gir
cennetime." diyecek.

O zaman nefsimizi mutmainne nefis
yapmak lazım. Nefsi, emmârelikten çıkartıp
mutmainne nefis yapmak lazım.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi
ve sellem* buyuruyor ki:

Allah seni seviyor mu sevmiyor mu, bunu
anlamanın ölçüsü nedir?

Kendi kendinize sorun, "Allah beni sevi-
yor mu sevmiyor mu?"

Bunu tabii biz bilemeyiz, ne bilelim Al-
lah'ın bizi sevip sevmediğini. Ama bunun öl-
çüsünü veriyor Peygamber Efendimiz.

Sen Allah'ı seviyor musun?

Ne haber, Allah sevgisinden yana senin durumun nasıl?

Var mı senin aşkullahın, muhabbetullahın, şevkullahın, böyle güzel bir halin var mı senin?

Yoo, hiç o şeyle ilgisi yok.

Tamam, Allah da seni sevmiyor o zaman.

Var. Gece gündüz [Allah'ı isterim.]

Ne diyor bak Süleyman Çelebi;

Gel Habibim sana âşık olmuşam.

Cümle halkı sana bende kılmışam.

Gece gündüz durmayıp istediğin.

N'ola kim görsem cemalin dediğin.

“Benim, işte gel! diyor. “Gece gündüz durmayıp istediğin, ‘Nasıl da olur, ne yaparım da acaba cemalini görebilirim. Yüzünü, cemalini seyredirim, seyrân ederim?’ dediğin işte benim, gel habibim!” diyor.

Ama ne anlıyoruz?

Resûlullah Efendimizin gece gündüz durmayıp Allah'ı dilediğini, istediğini anlıyoruz.

O hal kulda yoksa, kul Allah sevmiyorsa Allah da kulu sevmiyor.

Eşrefoğlu Rûmî hazretleri, evliyaullahtan büyük zât, *Müzekki'n-nüfûs* diye kitap yazmış. Bu sakallı hacı amcalarımız bilirler, okurlar o kitabı, çok severler. *Müzekki'n-nüfûs'* da diyor ki;

“Meşâyih-ı kirâmın, Mürşid-i kâmillerin iki vazifesi vardır: İki vazifeden birisi kullara Allah'ı sevdirmek, ikinci vazifesi Allah'a kulları sevdirmek.”

Mürşid-i kâmilin iki vazifesi var: Bir, kullara Allah'ı sevdirmek, iki, Allah'a kulları sevdirmek.

Kullara Allah'ı nasıl sevdireceğiz?

E marifetullah öğretmekle.

Marifetullah, Allah bilgisi. Allah'ı öğretmekle, Allah'ın Esmâ'ül-hüsnâsını, kemalini, cemalini ballandıra ballandıra anlata anlata dervişler de aşka gelecek, cûşa gelecek. Öyle olmuş, Yunus Emre'yi dinleyenler, Eşrefoğlu

Rûmî hazretlerini dinleyenler öyle olmuş. Derviş şeyhine baka baka olgunlaşıyor, ondan sonra âşık oluyor.

Âşık Yunus.

Niye âşık Yunus?

Öyle tabii işte. Allah'ı anlata anlata öğretene öğretene kullara, Allah'ın nimetlerini söyleye söyleye; bak şu nimet Allah'tandır, bu nimet Allah'tandır diye diye, Allah'ın lütuflarını, ihsanlarını, ikramlarını bildire bildire haydi bakalım Allah'ı zikret. Haydi bakalım Allah'a güzel ibadet et diye diye [anlatır, sevdirebilir,] tamam.

Mesela Allah Allah Allah... diye derviş zikrediyor.

Niye söylüyor?

Çünkü zikrullah muhabbetullah uyandırır. Allah'ı zikretmek kulun gönlünde aşkullahı, muhabbetullahı uyandırır da ondan.

Tamam, kullara Allah'ı sevdirmenin yolu buymuş, ama yani şeyh de Allah'ın bir kulu değil mi? Allah'a kulları nasıl sevdirecek, ona kimin gücü yeter?

﴿لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ﴾

Lâ yüs'elü ammâ yef'alü ve hüm yüs'elûne.

Allah'a sorgu sual soracak, hesap soracak bir makam var mı? Allah'a bir şeyi zorla yaptırmak var mı, mümkün mü?

Değil.

Onun için Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfte; “Dua ederken ‘inşallah!’ demeyin.” buyurmadı mı?

Biliyor muydunuz bunu?

Hep inşallahlı dua ederiz. İnşallah Allah seni muradına erdirsin. İnşallah haydi hacca gidersen.

“Ya inşallah demeyin!” diyor Peygamber Efendimiz.

Ne demek inşallah?

“Allah dilerse” demek.

Zaten Allah dilemezse Allah'ın dilemediği şeyi kimse yaptıramaz. “İnşallah demeyin, tam isteyin.” diyor Peygamber Efendimiz. Yani “inşallah demeyin” demekten maksadı

o. Yani candan iste, yapış Kâbe'nin örtüsüne candan iste, "Yarabbi beni affet!" de, yani "İstersen affet!" deme.

Zaten istemezse zorla yaptırabilir misin?

Yaptıramazsın!

Duayı ısrarla yapmak, candan yapmak lazım; "Yârabbi! Şu kardeşimi affet! Yârabbi! Şu kardeşim darda, onun imdadına yetiş! Yârabbi! Beni bu sıkıntıdan kurtar!"

Peygamber Efendimiz harp olurken ellerini kaldırdı Allah'tan yardım istiyordu. Ellerini öyle kaldırdı öyle candan dua ediyordu ki ridâsı omuzundan yere düştü.

Candan istemek, cân u gönülden ısrarla istemek lazım.

Tamam, Allah'a kimse bir şey zorla yaptıramaz. Peki, şeyh efendi o zaman ne yapacak da kulları sevdirecek?

İki vazifesi vardı, [Birisi,] kullara Allah'ı sevdirmek. Tamam, anlatsın sevdirdin.

Peki, Allah'a kulları nasıl sevdirecek?

Onu söylüyor Eşrefoğlu Rûmî. Çok hoşuma gidiyor, çok mübarek insan, Kadirî Tarikatı'nın büyük sîmalarından.

Allah şefaatlerine erdiresin.

Diyor ki;

“Dervişleri sünnet-i seniyye-i nebeviyye uydurur, Allah o zaman sever.”

Çok doğru, tam doğru!

Neden?

Âyet-i kerîmede de öyle diyor;

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*Kul in küntüm tuhibbûnellahe fettebi'ûnî yuhbibkümüllahü.*⁸ “Ey Resûlüm! Sana vahyediyorum o kullara söyle ki; ‘Eğer onlar Allah'ı seviyorlarsa sana ittibâ etsinler. ‘Bana ittibâ edin!’ de onlara. O zaman ben onları severim.”

Ha bu âyet-i kerîmeden anlaşılıyor ki Allah'ın bir kulu sevmesinin çaresi, yolu; bir tek yolu var, neymiş?

⁸ 3/Âl-i İmrân, 31.

Resûllullah'a ittibâ etmek, uymak muhterem kardeşlerim. Resûllullah'a uymadan, bid'at yolunda giderek, sünneti çığneyerek Allah'ın sevgisi kazanılmaz, Allah yolunda ilerlenilmez, manevî bir makama çıkılmaz, güzel bir sonuca ulaşılmaz. Resûllullah'ın izinden gidecek, yolunca gidecek, emrini tutacak, sünnetine sarılacak, sünnet-i seniyye-i nebevîye sımsıkı uyacak.

Şu hacı efendi niye sakal bırakmış?

Sünnet.

Şu hacı efendi niye misvak kullanıyor?

Sünnet.

Şu hacı efendi niye biz kalkıp giderken burada duruyor, namaz kılıyor?

Sünnet.

Niye orada dua ettikten sonra oturduk şurada, buraya vaaza çıkmadan önce iki rekât da olsa evvâbin namazı kıldık?

Sünnet.

Sünnet sünnet sünnet... Yani Efendimizin sünnetine uyarsak Allah seviyor.

Neden?

Ayet-i kerîme öyle;

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

*Kul in küntüm tuhibbûnellahe fette-
bi'ûnî yuhbibkümüllahü ve yağfir leküm
zünûbeküm vallâhü ğafûru'r-rahîmün.* “O
zaman Allah sever, o zaman Allah kusurlarını-
zı bağışlar. Allah ğafûrdur, rahîmdir.” diye
âyet-i kerîme öyle bildiriyor.

g. Tasavvuf Nedir?

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu akşam bana burada konuşma teklif eden ve bu cemaate, sizlere bizim konuşma-
mızı duyuran, sizi davet eden kardeşlerimiz-
den Allah razı olsun.

Hayra delalet eden çok sevap alır zaten:
ed-Dâllü ale'l-hayri ke-fâilihî.

Burada konu koymuşlar demişler ki, “Ta-
savvufu anlatsın Hoca Efendi.”

Tamam, ben şimdi bu vaazımda size neyi
anlattım?

Tasavvufu anlattım.

Nasıl anlattım?

Tasavvuf nedir?

Tasavvuf ilimdir. Ama ilimlerin en yücesi olan marifetullahı elde etmek en başta gelir. Allah'ı bilmeden bir insan iyi kul olmaz. Marifetullahı ermeden bir insan cahil kalır, gafil kalır; âmâ gelir, âmâ gider, âmâ göçer, âhi-rette de âmâ haşrolunur. Marifetullahı erecek, aşkullah muhabbetullah gönlüne yerleşecek. İhlâsı öğrenecek, takvâyı öğrenecek, kulluğunu doğrultacak. İbrahim b. Ethem hazretlerinin sözü gibi;

“Siz kulluğunuzu doğrultun o rablığını bilir. Gör bak o zaman ne kapılar açacak sana. Ne ikramlarda bulunacak, ne hale geleceksin.”

Ama onun yolu ne?

Ekîmû ubûdiyeteküm. “Siz kulluğunuzu düzeltin.” *Fe-innehû a'lemü birubûbiyyetihi.* “O rablığını bilir. O cömertler cömertidir, *ekramülekrâmîndir, erhamürrâhimîndir.* O zaman Allah'ın ikramlarını görürsünüz.

Ne olur hocam, anlat biraz!

Ben kendim bir şey söylemeyeyim hadîs-i şerîfi söyleyeyim. Peygamber-i Zîşân'ımız *sallallahu aleyhi ve sellem* diyor ki;

“Bir kul farzları işleye işleye Allah'ın sevdiği bir kulu olur. Nafile ibadetleri, fazilet babından olan nafile namazları niyazları, tesbihleri çeke çeke de yaklaşır yaklaşır, yaklaşır yaklaşır Allahu Teâlâ hazretlerine, nihayet Allah'ın sevgili kulu olur.”

مَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ
وَبَصْرَهُ [فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ
الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي
يَمْشِي بِهَا...]

Lâ yezâlü'l-abdü yetekarrabü ileyye bi'n-nevâfili hattâ uhibbehû. “Ben onu severim nihayet.” diyor Allahu Teâlâ hazretleri. Nihayet o kulumu severim; bakarım, denerim, görürüm, gözlerim, takip ederim, yolumda âşık-ı sâdık devam ediyor, nihayet severim diyor.

Hattâ uhibbehû. Sevince ye kadar o ibadetleri yapar yapar.”

Fe-izâ ahbebtühû.

“Ben bir kulumu sevdiğim zaman ne olurum?”

Küntü sem’ahüllezi yesme’u bihî... “İşittiği kulağı, gördüğü gözü, söyleyen dili, tuttuğu eli olurum.”

Her şeyi benim yardımımıyla yapar, olağanüstü bir insan olur, yani evliya olur demek. Yani kerâmetler üzerinde zâhir olur, her yaptığı iş olağanüstü olur.

Hazreti Ömer *radiyallahu anh* Efendimiz mihraptan Medîne-i Münevvere’den İran’a seslenmedi mi?

“Yâ Sâriye! Arkanı düşman sarıyor! Dağ tarafından sana doğru geliyor dikkat et. Düşmana arkanı çevirttirme!” demedi mi?

Hazreti Osmân-ı Zinnûreyn *radiyallahu anh* Efendimiz yanına gelen sahabîden bir zâta;

“Ne oluyor, senin gözünde zina izleri görüyorum.” dedi.

Adam böyle çarpılmış gibi oldu, sarsıldı, sendeledi;

“Yâ emîra’l-müminîn! Peygamberlik devam mı ediyor, size mi geçti?” dedi.

Şaşırdı, Peygamber Efendimiz’in mucizelerini biliyorlar hepsi de, Hazreti Osman, “Senin gözünde zina izleri görüyorum.” deyince bocaladı, sendeledi adam;

“Ne o! Nübüvvet kesilmedi mi yâ emîra’l-müminîn?!” dedi

Ne yapmış [bu sahabî?]

Hazreti Osman halife iken, emiru’l-müminîn iken, [bu sahabî Hazreti Osman Efendimizi ziyaret için] yolda gelirken bir kapıdan şöyle bakmış, içeride soyunan, yıkanan bir kadın görmüş, öyle gelmiş oraya.

Ya bu gözde o bakışın izi olur mu muhterem kardeşlerim?

Olur mu, bir bakışın gözde izi kalır mı?

Sen anlar mısınız, öyle bir gözü fark ediyormusun sen?

Etmiyoruz.

Hazreti Osman Efendimiz fark etti, “Senin gözünde zina alâmetleri görüyorum.”

dedi. Güzünde ne olduysa Hazreti Osman gördü.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Evliyallahın hali böyle olur yani senin görmediğin şeyi görür, bilmediğin şeyi bilir, yapamadığın şeyi yapar. Bir dua eder kâfir tepetaklak gider, zalim mahvolur.

Avustralya'da anlattı bir kardeşimiz. Yakınıymış, amcası mıymış dayısı mıymış, memleketinde bir kâmil şeyhmiş. Eşkîya gelmiş gasp etmişler arazilerini, oraya kulübe yapmaya başlamışlar, buraya ev yapmaya başlamışlar.

“Yahu amca, beddua etsene şunlara?” demiş.

“Evladım, bize dünya işi için böyle beddua falan yakışmaz.” demiş.

Bak demiş, mesela bir keramet göstermiş o anda, unuttum ne olduğunu. Mesela, hiç kimse yokken uzaktan kapıyı açmış kapatmış. Mesela bir şey yapmış yani böyle.

“Bak!” demiş. “Evet, böyle bir şey yapabiliriz ama bize dünya için öyle insanlarla kavga yakışmaz.” demiş.

Büyük evliya neden büyük oluyor?

Sabrından evliya oluyor, şükründen evliya oluyor.

Sen yapabilir misin?

Hazreti Eyyüb *aleyhisselam*'ın hayatını okudun mu?

Bir hastalığa tutulmuş, bütün derisi cılk yara olmuş kurtlanmış, kokulanmış şehirden atmışlar. Hazreti Eyyüb *aleyhisselam*'ı mezbeleye, çöplüğe atmışlar, kimse yanına gitmemiş, uzaktan bakarlarmış böyle uzaktan. Bulaşır diye veya kokuyor diye yanına gidemezlermiş. Hasta ama sabretmiş, Allah'a karşı vazifesinde, kulluğunda bir kusur göstermemiş. Sadece hanımı vefâ göstermiş, ona gelmiş gitmiş. Bir rivayete göre 18 sene devam etmiş hastalığı, isterse daha az olsun. Rivayetler çeşitli ama uzun seneler devam etmiş.

Sabırla derece alıyor evliyâ; Allah'ın kaderine sabrederek, nimetlerine şükrederek, ihlasını muhafaza ederek, takvâsına riayet ederek, harama el uzatmayarak [derece alıyor.]

Bizim yolumuzda ne vardır?

Nazar ber kadem kaidesi vardır.

Nasıl yürüyecek?

Başı önde yürüyecek. Sağa sola bakarsan, açık kapıdan öyle bir şey gördü mü işte gözü günaha girer.

Ne bakıyorsun oraya?

Peygamber Efendimiz; “Bir insanın camdan, kapıdan evin içine bakması o eve izinsiz hırsız girmesi gibidir.” diyor

Bakmayacaksın.

E perdeyi açmış ne yapayım?

O açmış bir kabahat işlemiş, sen bakıyorsun başka bir kabahat işliyorsun.

Birinci bakış, tesadüfen bir kimseye bakarsan, tamam gözün takıldı onun cezası yok. İkinci defa dönüp baktın mı cezası var, günahı var. Gözüne sahip olacaksın, diline sahip olacaksın, gönlüne sahip olacaksın, iyi niyet besleyeceksin. Çalışacaksın, çabalayacaksın şu nefsi, nefs-i emmâreyi ıslah edeceksin.

[Bu nefis terbiyesinin] yolu var, metodu var. Tasavvuf yolunda halvetlerde diz çökecek, zikrederek, uğraşarak düzelecek bu ne-

fis. Nefsini ıslah edeceksin, ahlakını tezyin edeceksin, güzelleştireceksin, içini süsleyeceksin de o zaman Allah'ın sevgili kulu olacaksın. Lafla olmaz. Onun için Niyâzi Mısrî'nin sözünü seviyoruz, her zaman söylüyoruz.

Dervişlik olaydı tac ile hırka,

Alırdık biz dahi otuza kırka.

Ne güzel söylemiş.

Nasıl mizah yoluyla, latife yoluyla nasıl söylüyor?

Dervişlik külahla, cübbeyle olsaydı; sarıkla, külahla, cübbeyle olsaydı...

Dervişlik olaydı taç ile hırka

Alırdık biz dahi otuza kırka.

Giderdik biz de; “Bir taç ver şuradan, bir cübbe ver süslü olsun, sırmalı olsun. Bir kavuk ver, bir sarık ver, bir kocaman tesbih ver kehribar olsun, çektiğin zaman tak tak tak... sesi üç kilometre uzaktan duyulsun.” [dardik.]

Yaparsın, bütün sahneyi tanzim edersin ama öyle değil dervişlik. Büyüklerden bir tanesi dervişliğe diyor ki, çok hoşuma gidiyor;

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır.

Gülü gülzâr olup hâr olmamaktır.

Ne demek?

Tasavvuf, dostluk yapacaksın ama kimseye yük olmayacaksın. Tasavvuf bu.

İbrahim b. Ethem hazretleri gündüz çalışırdı, çalıştığı kazancı ile filesini doldururdu yiyecekle, meyve ile, sebze ile, getirirdi tek kede arkadaşlarına yedirirdi. Gündüz çalışırdı akşam yedirirdi.

Tasavvuf yâr olup bâr olmamaktır.

Dost olacak yük olmayacak; kimseyi istismar etmeyecek, herkese fayda götürecektir, hizmet edecek.

Gülü gülzâr olup hâr olmamaktır.

Tasavvuf gül bahçesinin gülü olmaktır; hoş kokulu, güleç yüzlü, görüntüsü gül gibi güzel, diken olmamaktır.

Hâr, "diken" demek.

Gülü gülzâr olup hâr olmamaktır.

Tasavvuf bu. Çok güzel anlatmış.

Yâr olup bâr olmamak, gül olup hâr olmamak. Yani ahlâkının güzel olmasıdır, kalbinin niyetinin temiz olmasıdır, aklının müstakim olmasıdır. Öyle olunca Allah seviyor. Dilimin döndüğünce size tasavvufun aslını esasını anlatmaya çalıştım. Dinimizi öğrenmeye gayret edin. Öğrenme yolu cennet yoludur. Bildiklerinizi uygulayın. Bildiğini uygulayan, tatbik eden, icraata geçiren insana Allah bilmediği ilimlerin kapısını o zaman açar, bildiğini uygulamayana o kapıları açmaz. Bildiğinizi uygulayın ki Allah size marifetullahın kapılarını açsın. Yani amel edin, ibadet edin ki Allah size marifetullah yolunu açsın. Aksi takdirde açmaz.

Üçüncüsü niyetinizi hâlis tutun, kalbiniz tertemiz olsun. Kalbinizin temizliğine, niyetinizin hâlisliğine çok dikkat edin. Takvâyâ çok riâyet edin, haramlardan günahlardan sakının. Haramlardan günahlardan sakınmayan bir insan merdivenin üstünden aşağıya patır kütür yuvarlanan insan gibi olur. Çıktığı yerden düşer aşağıya. Takvâ ehli olacaksınız,

Allahu Teâlâ'dan hakkı ile korkacaksınız, o zaman Allahu Teâlâ hazretleri size dünya ve âhiretin hayırları ihsan eder. Dünyada sevdiği kul eder, âhirette de;

﴿يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ
رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّاتِي﴾

*Yâ eyyetühennefsü'l-mutmainnetü ırci'î
ilâ rabbike râdıyeten merdıyeten fe'dhulî
fî ibâdî ve'dhulî cennetî* diyor.

Öbür âyet-i kerimede de, Yasin'de de ne diyor?

﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾

*Selâmün kavlen min rabbi'r-rahîmin.*⁹

O rahmeti çok Rabbimizin bizzat kendisinden söz olarak; “Selam size ey kullarım!” diye selamı olacak.

﴿إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا﴾

*İllâ kîlen selâmen selâmen.*¹⁰

İzâ vaka'ati'l-vâkı'a sûresinde de öyle.

⁹ 36/Yâsin, 56.

¹⁰ 56/Vâkı'a, 26.

Selam, Allah'ın selamına ermek için, hitabına, hitâb-ı müstehakına mazhar olmak için, rızasına ermek için bu yola mutlaka girmek lazım, bu nefsi mutlaka tepelemek, bu güzel huyları alıp, bu yolda yürüyüp, ilerleyip, kulluğu güzel yapmak lazım. Allahu Teâlâ hazretleri tevfikini cümlenize refik eylesin. Kalbinizi pâk eylesin, ihlaslı eylesin. Sizi takvâ ehli kullarından eylesin. Haramı helali bilen, şeriatın ahkâmına uyan kullarından eylesin. Şeriatın ahkâmından sapmayan, ayağı kaymayan kullarından eylesin. Tarikatın âdâbını, esrârını, güzelliklerini anlayıp, öğrenip ârif, kâmil kullardan olmayı nasip eylesin. Aşkullahı, muhabbetullahı gönlünüze yerleştirisin. Caminizin adını Mevlânâ Camisi koyduğunuz gibi Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin o *Mesnevî*'sindeki o güzel esrâr-ı ilâhiyeyi, o güzel tasavvufî hakîkatleri anlayıp, öğrenip ârif kullar olarak yaşamayı, güzel işler yapmayı nasip eylesin. Allah ömrünüzü uzun eylesin ki çünkü mü'min kula uzun ömür yaraşır, mü'min kula zenginlik yaraşır. Allah sizi zengin de eylesin. Çünkü mü'min zengin oldu mu parası ile hayır yapar, ömrü uzun oldu mu o uzun ömründe âmâl-i sâliha ile ömrünü de-

ğerlendirir. Allah kesenizi bereketlendirsın, ömrünüzü bereketlendirsın, ömrünüzü uzun eylesin. Cümlenize, cümlemize hüsn ü hâtimeler ile ve buyurun beraber diyelim; *Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh* diye diye şu can emanetimizi sahibi olan rabbimize sevdiği bir kul olarak teslim etmeyi nasip eylesin. Kabrimizi cennet bahçesi eylesin. Kabirden kalktığımızda şu camide şöyle topladığımız gibi bizim Peygamber Efendimizin livâü'l-hamdi altında peygamberlerle, sıddıklarla, şehitlerle, salihlerle beraber haşr eylesin. Mahşer gününde arş-ı âlâsının gölgesinde gölgelendirsın. Defter divan hiç açmadan, bizim hatalarımızı, günahlarımızı ortalığa saçmadan, mahşer halkına bizi mahcup etmeden bigayri hesab cennetine dâhil eylesin. Habîb-i edîbine komşu eylesin. Cemâli ile müşerref eylesin selâmına mazhar eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

